

Bachelot & Caron

Porcelaine et faits divers

Proloog

De Grande Halle van BPS22 baadt in een blauwachtig schemerlicht. Een lange bankettafel hint op een onderbroken feest. Taarten, gevogelte en wild, wijnflessen, fruitschalen en boeketten staan uitgestald als een bevroren orgie: glanzend vlees, monsterlijke reliëfs, een hypertrofische eetlust waarvan het groteske karakter de leegheid en kleinheid van onze consumptieverlangens benadrukt. Het geheel lijkt weer tot leven te willen komen, klaar om eens te meer de schijn van een onmogelijk feestmaal op te houden. Aan de andere kant illustreert een muur met meer dan 70 fotoschilderijen een compleet andere vorm van overdaad: die van sensationele nieuwsberichten die nooit frontaal met geweld uitpakken, maar beroeren met een misplaatst detail, een ongepaste aanwezigheid, een verlichting die te helder is om onschuldig te zijn, een keurig decor waar onrust hangt, een bevroren gebaar dat een verhaal oproept.

Tussen de twee vindt er een gesprek over uitspattingen plaats. Een lichaam in een plastic zeil wordt meegesleurd en verstopt op een cilindervormig podium dat doet denken aan een boksring. Wanneer de daders van de misdaad weer opduiken, veranderen ze in keramiek zodat ze kunnen worden verkocht aan de hoogste bieder, of zelfs gratis weggegeven. De performance¹ die wordt opgevoerd, is een metafoor voor het lichaam en het scheppingsproces. Ze vertelt de ontstaansgeschiedenis van het werk van Bachelot & Caron, van hun minutieuze illustraties voor de sensatiepers tot de vleselijke materialiteit van hun recente keramiekwerken. Ze verbeeldt de dubbelzinnigheid van een koppel dat samen aan een artistieke creatie werkt, het erotisch-dierlijke karakter van een ontmoeting met de ander en de materie, de intieme ervaring

1. Op 14 maart om 19.00 uur presenteren de artiesten hun voorstelling *Porcelaine et faits divers* aan de hand van de film *Mud* van John Carroll. Deze film vertelt het verhaal van hun creaties en interpretaties. Meer informatie vindt u op: bps22.be/activites/mud

van het tweetal, maar ook de slijtage van de lichamen die tentoongesteld worden, elkaar omhelzen, vechten om te overleven in een steeds complexere wereld. Het keramiekbanket pal tegenover deze performance vol mythen van ontstaan en wedergeboorte is een tastbare belichaming van deze transformatie. Elk stuk staat met zijn huid van email en groteske vorm symbool voor een chaotische, bijna barokke personificatie van de creatieve drang. De muur met fotoschilderijen, daarentegen, archiveert fragmenten van de werkelijkheid - de sensationele nieuwsberichten - als micro-mythologieën die in de tijd bevroren zijn.

Curator: Dorothée Duvivier

Akte 1: faits divers

Louis Bachelot (Alger, 1960) en Marjolaine Caron (Paris, 1963) studeerden respectievelijk af aan de École des Beaux-Arts de Paris en de École Nationale des Arts Appliqués. Na hun studies gingen ze aan de slag als scenograaf en kostuumontwerper voor de cinema-, theater- en operawereld. Daarbij voelden ze al snel aan dat ze niet enkel beelden willen produceren, maar ook ensceneren. Hun eerste foto's verschenen in de sensatiepers. Als illustratoren voor *Le Nouveau Détective*, een sensatietijdschrift dat in 1928 door de gebroeders Kessel werd opgericht om de maatschappelijke ongerechtigheid aan de kaak te stellen waar de lagere klassen mee te maken kreeg, creëerden Bachelot & Caron beelden door foto's te combineren, monteren en bewerken met een van de eerste digitale beeldbewerkingsprogramma's, Photoshop. Heel wat foto's werden genomen in hun huis/atelier, dat ze hadden omgetoverd tot filmset. Daar poseerden ze in opzettelijk overdreven situaties, of legden ze kinderen, familieleden, vrienden en burens vast in bevroren houdingen. Want de sensatiepers heeft lak aan objectieve feiten. Alles wordt gedramatiseerd, overdreven, verdraaid tot visuele spinsels waar horror, komedie en een vleugje zwarte humor in elkaar overvloeien.

Het tweetal gaat actief aan de slag met deze afstand die ruimte maakt voor meerdere perspectieven, subtiele verschuivingen in de assen en vluchtlijnen, onscherpe punten en totaal nieuwe settings. Het is niet de waarheid die ze vastleggen, maar een spiegel – soms somber, vaak karikaturaal – die onze angsten, obsessies en verlangens toont, maar ook en vooral onze fascinatie voor geweld, schandalen en het macabere.

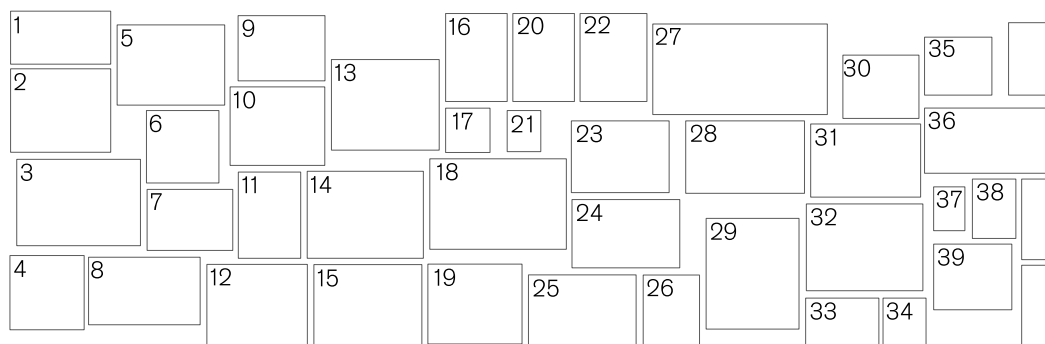
De media-esthetiek van de sensatiepers boeit Bachelot & Caron. Hun werk is doorspekt met cinematografische beelden van seksueel getinte moorden, en doordrongen van een traditie die al sinds de eerste Bijbelse misdaad menselijke passie afbeeldt. Hun creaties verbergen ook talloze verwijzingen. Zo bevatten de meeste van hun fotoschilderijen een historische knipoog naar Diego Velázquez, John William Waterhouse, Georges de La Tour, Otto Dix, Andreas Gursky en Jacques Monory. Van kunstsnobbisme is echter geen spoor te bespeuren. In plaats daarvan illustreren de kunstenaars de verhalen van een literair en journalistiek genre dat ondanks of juist vanwege zijn populariteit altijd al stiefmoederlijk behandeld werd.

Akte 2: porselein

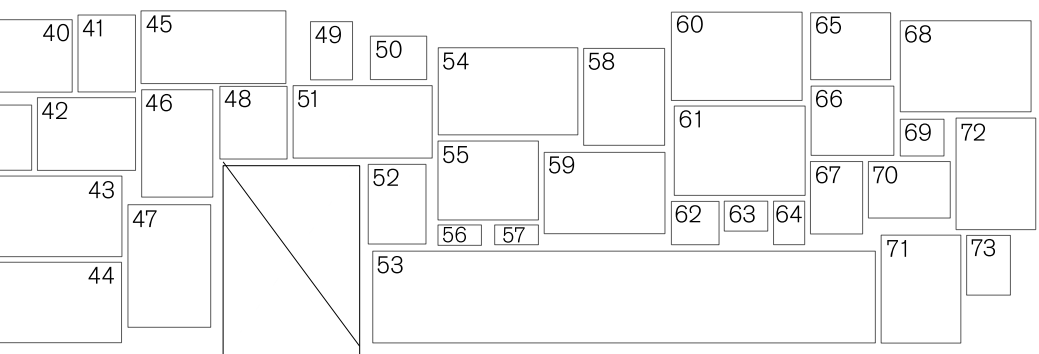
Sinds een kleine tien jaar verkennen Bachelot & Caron ook andere horizons en verrijken ze hun fotografie met keramiek, performances en installaties. Gedreven door een onbedwingbare behoefte om terug te keren naar materie en volume, veranderen de kunstenaars omstanders in toeschouwers van een grotesk banket, een macabere opera, een theater van menselijke driften. De keramiekwerken die ze maken – organische vazen, opgeblazen sculpturen, vaak uitbundige creaties – schommelen tussen snuisterij en relikwie, tussen huishoudelijk voorwerp en materieel bewijs van een drama. Ze barsten van de symbolen, gewelddadige fantasieën en een bijna feestelijke wreedheid die zowel aan *La Grande Bouffe* als de fabels van Rabelais doet denken. Waar fotografie een manier is voor het duo om een verontrustend moment vast te leggen, laat porselein ruimte voor ambiguïteit. De kunstenaars gebruiken het om een ouder, zintuiglijker terrein te betreden: dat van het kwetsbare, het kostbare, maar ook dat van overdadige decoratie, bewuste kitsch en overdreven barok.

Door "sensationele nieuwsberichten" te combineren met "porselein", creëren Bachelot & Caron een spanningsveld: misdaden – of in ieder geval de fictie erachter – komen los uit de krant, uit het schilderij, en worden duurzame voorwerpen die toeschouwers uitnodigen om de plaats delict te betreden, niet als een onverschillige omstander, maar als deelnemer aan een dubbelzinnig ritueel. Deze wending doet denken aan de woorden van Bourdieu, voor wie een 'faits divers' een afleidingsmanoeuvre is: het trekt de aandacht, fascineert, verontrust en leidt de aandacht af van de echte mechanismen achter geweld, macht en de maatschappij. Bachelot & Caron wijzen geen schuldigen met de vinger, maar brengen een theater van geweld, een catharsis via kunst, een vervormde spiegel waarin het banale, het ordinaire, het taboe zichtbaar worden – in de vorm van een beeldende en sculpturale fabel.

Muur met fotoschilderijen

1. *Trop-plein*, 2008
2. *River*, 2011
3. *Open Way*, 2008
4. *Le Sommeil*, 2005
5. *Dans Tous Les Sens*, 2005
6. *Elroy*, 2008
7. *Light on*, 2012
8. *Le Bruit du monde*, 2012
9. *Sur La Route*, 2005
10. *Trompe-l'oeil*, 2011
11. *Couronne mortuaire*, 2008
12. *Le Miroir*, 2012
13. *Cléopâtre*, 2011
14. *Thierry Paulin*, 2008
15. *Jeanette*, 2012
16. *Weidmann*, 2008
17. *Freidrich Wattetot*, 2005
18. *Welcome*, 2012
19. *Le Motel*, 2005
20. *Weidmann*, 2008
21. *Marjolaine*, 2005
22. *Weidmann*, 2008
23. *Holopherne*, 2008. Privécollectie
24. *La Douche*, 2011
25. *Sale Coup*, 2008
26. *Judith*, 2008. Privécollectie
27. *Le Sacrifice*, 2008
28. *Apocalypse maintenant*, 2008
29. *Ornan*, 2008
30. *Les Joueurs*, 2011. Collectie Florence en Damien Bachelot
31. *La Bastille*, 2012
32. *Belladone*, 2008. Courtesy Olivier Castaing / Team School Gallery
33. *Berceuse Palahniuk*, 2005
34. *La Grange*, 2005
35. *La Vigne*, 2005
36. *Le Dormeur*, olieverfschilderij, 2013
37. *Bal de neige*, 2008
38. *Théo*, 2008
39. *Twins*, 2011
40. *Rouge Front*, 2005

41. <i>Treize Coups</i> , 2005	58. <i>Jeanne Weber</i> , 2008
42. <i>Le Petit Marteau rouge</i> , 2008	59. <i>Dans le sens du marbre</i> , 2012
43. <i>La Femme en gelée</i> (serie <i>Repas cannibale</i>), 2008	60. <i>Fenêtre sur cour</i> , 2008
44. <i>La Peau</i> (serie <i>Repas cannibale</i>), 2008	61. <i>Vous Allez Voir</i> , 2008
45. <i>Le Gibier</i> , 2012	62. <i>Le Dernier Sacrement</i> , 2005
46. <i>Le Silence</i> , 2008	63. <i>Canicule</i> , 2005
47. <i>Roméo et Juliette</i> , 2011. Collectie Florence en Damien Bachelot	64. <i>José Maria</i> , 2005
48. <i>Prédatrices</i> , 2011	65. <i>William</i> , 2005
49. <i>Yvon</i> , 2005	66. <i>Head Hunters</i> , 2011
50. <i>Chantal</i> , 2005	67. <i>Le Pompiste</i> , 2008
51. <i>Domicile conjugal</i> , 2008	68. <i>L'Ascenseur</i> , 2008
52. <i>The Lovers</i> , 2011	69. <i>David</i> , 2005
53. <i>Trafic de nuit</i> , acrylverf op zeildoek, 2005	70. <i>Mesrine</i> , 2008
54. <i>Pierre tombale</i> , 2008	71. <i>Cadavre et poisson</i> , 2005
55. <i>Portland Place</i> , 2011	72. <i>Le Bain</i> , 2005
56. <i>18h30</i> , 2005	73. <i>Forêt de Saint-Jean</i> , 2008
57. <i>Espionnage minotaure</i> , 2005	

Akte 3: ruimtes

De eerste ruimte is een eerbetoon aan twee Belgische iconen: René Magritte en Chantal Akerman. We zien een *mise en abîme* van het surrealistische schilderij *L'Assassin menacé*. Alle voorwerpen op het werk zijn nagemaakt in geglaazuurd keramiek en duiken op in een plaats delict waar echt en onecht nauwelijks van elkaar te onderscheiden zijn en subtiele details verwijzen naar *Jeanne Dielman, 23, quai du Commerce, 1080 Bruxelles*, een film van Chantal Akerman. Hoewel beide werken spelen met het burgerlijk interieur als plaats van psychologische spanningen en met banaliteit als onthuller van drama, dienen ze hier als een vervormde spiegel waar alles schijn is.

De tweede ruimte is gewijd aan de Franse schilder en keramist Jean Lurçat en aan de zaak-Omar Raddad. Ook hier overheersen suggesties, twijfel en montage tussen realiteit en fictie. Bachelot & Caron brengen er twee artistieke werelden samen: de paradijselijke landschappen van Lurçat, zijn symbolische iconografie rond kosmogonische thema's en zijn voorstellingen van de ondergang van de mens door de mens enerzijds, en de zin "Omar m'a tuer" (Omar heeft me vermoord) anderzijds, die door de rechtszaak een eigen leven ging leiden en verschillende parodieën heeft geïnspireerd. De zaak gaat namelijk over meer dan een moord alleen. Ze gaat over juridische, maatschappelijke en mediale spanningen, roept vragen op over bewijsmateriaal, het vermoeden van onschuld, de behandeling van minderheden en de rol van de media bij publieke schandalen.

De derde ruimte, ten slotte, staat in het teken van *Olympia*, een bekend schilderij van Edouard Manet dat, tijdens zijn onthulling in 1865, al snel als meest schandalige naaktschilderij ooit werd bestempeld. Terwijl het genre al sinds de Italiaanse renaissance veelvuldig beoefend wordt, beeldt Manet hier een prostituee af (courtisanes werden in die tijd "Olympia" genoemd) wier trotse en directe blik voor opschudding zorgt. Het model voor het schilderij, Victorine Meurent, zelf ook kunstschilder, zou vanaf het begin van de 20ste eeuw een hoofdrol spelen in verschillende romans en fictiewerken over

vrijheid, leven in de marge en zonde. Ze is ook een belangrijk personage in de politie-opera *Victorine* van de conceptuele artiestengroep Art & Language. Door dit iconische figuur eens te meer tot leven te brengen, herinneren Bachelot & Caron ons eraan dat artistieke naaktheid, het vrouwelijk naakt, het object van onze blik historisch verheerlijkt zijn, maar ook plaatsen zijn van macht, vervreemding, uitbuiting en fetisjisme. De artiesten spelen met deze dubbelzinnigheid om in verschillende fotoschilderijen de cultuur van feminicide te belichten, een cultuur die in vrijwel alle creatieve domeinen aanwezig en actief is. *Gynocide*¹ wordt verzacht door eufemismen, gefilterd door fatsoensnormen en aanvaardbaar gemaakt door de schoonheid of de meerwaarde van de werken, en krijgt een maatschappelijke waarde.

1. Ivan Jablonka, *La Culture du féminicide*, Paris, Le Seuil - Traverse, 2025.

Akte 4: boksen

Net als misdaden, maken gevechten al sinds het begin der tijden deel uit van ons menselijk bestaan – en zullen ze blijven tot het einde. De Griekse en joods-christelijke tradities, bijvoorbeeld, stoelen beide op een eindeloze strijd en leren ons dat mensen elkaar al langer doden dan dat ze elkaar genezen. In het boek Genesis duurde een van de eerste confrontaties tussen twee strijders, Jacob en de engel, zo een hele nacht. Elk gaven ze elkaar om de beurt een slag.

Boksen is net een theater vol dierlijkheid en controle. Een afgesloten ruimte die onze oerinstincten – slaan, ontwijken, overleven – aanwakkert in een strikt kader dat van brutaliteit een beschaafd gegeven maakt. In de ring begint alles met een paringsdans, een ritueel voor de klap. Deze spanning zorgt voor een bijzondere choreografie: twee lichamen die rond elkaar cirkelen, zich opwarmen, op elkaar reageren in een ballet van schijnbewegingen en routines. Dan komt plots de aanval, woest, twee lichamen die met elkaar vermengen tot een van de bokseers K.O. neervalt. In het heetst van deze gewelddadige dans ontstaat er een bijna erotische dimensie: badjassen die verschuiven, lichamen die zich geleidelijk aan onthullen, een nabijheid die steeds groter wordt, ademhalingen die elkaar kruisen, zweet dat samendrupt... Ernest Hemingway, John Keats, Jack London, Colette, Bertolt Brecht, Joyce Carol Oates, Francis Picabia, Michel Leiris, Georges Bataille... trokken regelmatig naar bokscubs, gefascineerd door de mechanica achter de bewegingen, de schoonheid van de klap, de kwetsbaarheid van het lichaam, de metafoor van de levensstrijd en de moed. Bachelot & Caron sluiten zich aan bij deze schrijvers en hun gezamenlijke zoektocht: in een ruimte die lijkt op een ring – een plek van strijd, schoonheid, intensiteit en onrust – bestuderen ze een gespannen lichaam op zoek naar de menselijke waarheid.

Conclusie

Op een weliswaar overdreven manier bevestigt het werk van Bachelot & Caron de nauwe band tussen destructieve driften en scheppende extase, en laat het ons stilstaan bij onze dubbelzinnige houding tegenover zonde. En hoewel deze vaststelling niet nieuw is en vaak terugkomt in discussies over de menselijke ziel, doet het artiestenduo ons hier beseffen hoe repetitief, cyclisch, transhistorisch en zelfs cathartisch ze is, hoezeer ze het collectieve verbeeldingsvermogen en de ongeschreven sociaal-culturele regels beïnvloedt. Het is niet verwonderlijk dat misdaad, na de mythe, een bron van creatieve kracht is geworden. Onze onbedwingbare aantrekkingskracht voor *de verdoken zijde van de werkelijkheid*² en de passie die ze oproept, worden hier door Bachelot & Caron opnieuw samengebracht in een creatief gebaar dat weigert om schoonheid en wreedheid, verlangen en angst, materie en haar spoken van elkaar te scheiden.

In *Also sprach Zarathustra*, schreef Nietzsche: "Al mijn gedachten proberen om dat wat gefragmenteerd, raadselachtig en vreselijk toevallig is, samen te rapen en te verenigen in één geheel. En hoe zou ik het verdragen om mens te zijn als de mens niet ook dichter, raadseelaar en verlosser van het toeval was!" (vrije vertaling)³ Deze getuigenis vat het werk van Bachelot & Caron mooi samen. Want het is niet enkel hun bedoeling om afbeeldingen of voorwerpen tentoon te stellen, maar ook om samen te rapen wat verspreid is, vorm te geven aan wat vormloos blijft, orde te scheppen - zonder te neutraliseren - in wat toeval is. Hun werk als duo brengt uitspattingen, botsingen en heroplevingen samen in een poging om toeval te verlossen: ze transformeren wat beroert, verzamelen wat ontsnapt, brengen de raadsels die de hedendaagse wereld achtervolgen samen in een breekbaar geheel. Daar ligt misschien wel de kracht van hun werk: in hun vermogen om chaos om te zetten in dramaturgie, fragment in incarnaties, en raadsels in een ruimte waar de mens zich ondanks alles nog steeds kan herkennen en heruitvinden.

2. Emmanuel en Mathias Roux, *Le Goût du crime. Enquête sur le pouvoir d'attraction des affaires criminelles*, Paris, Actes Sud, 2023. La Fontaine, 2024-2025.

3. Friedrich Nietzsche, *Also sprach Zarathustra*, Chemnitz, E. Schmeitzner, 1883.

Bedankt aan de spelers van de Nationale Loterij! Dankzij hen steunt de Nationale Loterij de productie van de tentoonstelling *Porcelaine et faits divers*.